

Kədi Singen Timəte Ma Pəli Alaa Falan Kədi Singen Timəte Ma

Yahudiyen nan yi Timəte nga ra, a findi nən dənkəleya muxun na, Gireki kaan nan yi a fafe ra. Pəli Timəte kolon a xərayaan sigatiin firinden nin, a to Lisisire taan li, Asi yamana fonni dənaxan xili iki a Turiki (Xərane 16.1-3). Fələ na ləxən ma, Timəte yi findi Xəra Pəli fəxərabira kənden na. A tan nan yi biraxi a fəxə ra a xərayaan sigatiin wuyaxi yi. Na nan yi a ra, Pəli yi Timəte rasigama taane yi fena nde ra sanja ma wuyaxi a xa sa yamaan mali dənkəleyani. Nanara, sanja ma wuyaxi a xinla toma Xərane Kəwanle Kitabun yiren kui. Na misaala ndee nan itoe ra: Xərane 17.14-15, 18.5, 19.22. A xinla mən toma Pəli a kitabune kui. Na misaala ndee nan itoe ra: Kərenti Singen 4.17 nun 16.10-11 e nun Filipi Kaane 2.19-24 nun Tesaloniki Singen 3.2-6 e nun gətəye fan na. Kədi firinna naxanye səbəxi Timəte ma e nun naxanye səbə Tito ma, muxune e xili bama fa fala: “Yəəratine Kitabu Yirene” amasətə e kiraan nan yitama dənkəleya yamaan yəəratine ra.

Kədi singen naxan səbə Timəte ma, na fe dəxə saxan kəndə nan yitama: A singena a dənkəleya yamaan nakolonma lan wule dinane ma naxanye Yahudiyane dinan nun suxure feene xaxinle basanma. Na wule dinane yi muxune xaranma nən a dunuya yi seene birin paxu. E mən naxa a muxun kisin sətəma wundo kolonna nan xən ma, naxan namaraxi e xarandii dando xa. E mən

tønne døxøma futu xidin na e nun donsena ndee. Kitabun yireni ito mən yamarine fima lan Ala Batun malanne ma, e nun dønkøleya yamaan yøba kiin nun a kuntigine kewanle fe. Dønxøn na a maxadi xuine nan tima Timôte xa lan a wanla kii ma, a mən yi a yengi døxø dønkøleya muxune xøn, alogo a xa “findi Alaa Muxu Sugandixina walike fajin na.” (4.6)

¹ N tan Pøli, Yesu, Alaa Muxu Sugandixina xøraan nan ito søbøxi, fata en nakisimana Alaa yamarin na, e nun Yesu, Alaa Muxu Sugandixina, en yigina.

² N na a søbøma Timôte ma, n ma diin yøtøna dønkøleyani.

Fafe Ala nun en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin xa hinanna nun kininkininna nun bøøje xunbenla fi i ma.

Wule dinane fe

³ N yi i mafanma kii naxan yi, n kelimatøna siga Masedoniya yamanani, n mən waxi a xøn, i xa lu Efesi taani alogo i xa mən kaana ndee yamari e nama fa xaran gbøteye ti yamaan xa.

⁴ A e xa ba kankanjø taline ma, e nun e benbane xinle føsøføsen naxan mi ñanma. Na fe matandine nan nakelima. E mi Alaa wanla køma dønkøleyani.

⁵ N yamarini ito fi nøn alogo xanuntenyaan xa gbo ayi naxan kelima bøøje sariñanxin nun nii fajin nun dønkøleya køndeni.

⁶ Muxuna ndee bata masara, kiraan yi lø ayi e ma e bira fala fuune føxø ra.

⁷ E waxi a xən ma, e xa findi sariya karaməxəne ra, koni e naxan falama, e a rali e səbəen yetəen na, e mi na kolon mumε!

⁸ En na a kolon fa fala sariyan fan, xa a rawalima a sariya kiin ma.

⁹ En mən a kolon fa fala sariyan mi saxi tinxin muxune xan ma fe ra, koni sariya kalane nun muxu murutəxine nun Ala kolontarene nun yulubi kanne nun sarijantarene nun dina suxtarene nun fafa faxane nun nga faxane nun faxa tiine

¹⁰ e nun yanga suxune nun xəmən naxanye kafuma xəməne xən e nun konyi matine nun wule falane nun wule sere baane e nun feen naxanye birin xaran kəndən matandima.

¹¹ Xaranni ito lanxi Ala barakan kanna falan Xibaru Fajin nərən nan ma, a naxan taxu n na.

Pəli a barika birana

¹² N barikan birama en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin xa naxan n sənbə soxi amasətə a bata n yate tinxin muxun na, a yi n tongo a walikəen na.

¹³ Hali n to bata yi a rayelefu, n yi a naxankata, n yi a rafəya. Koni a bata kininkinin n ma amasətə n ne ligaxi kolontareyaan nun dənkəleyatareyaan nin.

¹⁴ En Marigin yi a hinan gbeen nagodo n ma han a yi dənkəleyaan nun xanuntenyaan fi n ma, naxan kelixi Yesu Alaa Muxu Sugandixin ma.

¹⁵ Nəndin nan falani ito ra, en birin xa la naxan na, fa fala Yesu Alaa Muxu Sugandixin faxi dunuja yi yulubi kanne nan nakisi fe ra. N tan naxu dangu e birin na.

16 Koni a yi kininkinin n ma, alogo Alaa Muxu Sugandixin Yesu xa a diŋa gbeen yita n tan yulubi kan naxin xən, a findi misaala ra dənkəleŋya muxune xa, naxanye habadan nii rakisin sətəma.

17 Nba, habadan mangana, niin kanna nun totarena, Ala keden peena, gboon nun binyen xa fi na ma habadan han habadan! Amina.

18 N ma diin Timôte, n bata na yamarin fi i ma, naxan fataxi nabiya falane ra naxanye fala lan i ya fe ma, alogo i xa na suxu, i yi nō yēngé fajin soe.

19 I xa lu dənkəleŋyaan nun nii fajiyani. Muxuna ndee bata ne rabejin, e dənkəleŋyaan yi jan alo kunkin na godo igen bun.

20 Humeneyo nun Alesandire na muxune yε. N bata ne lu Setana xa,* alogo e xa xaran fa fala e nama Ala rayelefu.

2

Tagi yitɔnna ε nun Ala tagi

1 N na ε mafanma fe singen naxan ma, ε Ala mafan, ε yi a maxandi, ε Ala maxandi muxune xa, ε barikan bira a xa muxun birin ma fe ra,

2 mangane nun yεeratine birin, alogo en ma dununa yi gidin xa findi bɔŋε xunbenla nun xaxili saan na en xa, Ala kolonna nun binyeni.

3 Fe fajin nan na ra naxan lan Ala yε ra yi, en nakisimana,

4 naxan waxi a xən ma muxune birin xa kisi, e yi jəndin kolon.

* **1:20:** Yanyina nde, na bunna nεn fa fala a ne kedi nεn keli dənkəleŋya yamaan yε.

5 Bayo Ala keden peen na a ra, e nun tagi yitōn
keden peena Ala nun muxune tagi, naxan findixi
adamadiin na Yesu Alaa Muxu Sugandixina,

6 naxan a yete fi muxune birin xunba seen na,
naxan findi sere nōxəyaan na a waxatini.

7 Nanara, n tan yeteen findixi xeraan nun
kawandi baan na e nun karamoxən naxan siyane
xaranma dənkəleyaan nun nəndin ma. N nəndin
nan falama, wulen mi naxan na.

8 Nanara, n waxi a xən ma muxune xa Ala
maxandi yiren birin yi, e yi e yii sarijanxine ti Ala
xa. Xələn nun matandin yi ba e tagi.

Naxanle lan e xa naxan liga

9 Na kiini, naxanle xa e maxidi ki fajini xurun
nun yete suturani. E nama e yete rayabu e xunna
dənbəxin nun xəmaan nun gəmə tofajine nun dugi
sare xədəxəne ra.

10 Koni e xa rayabu e kewali fajine nan xən, alo
a lan naxanle ma kii naxan yi naxanye a falama e
Ala binyaxi.

11 Naxanle xa xaran sabarin nun xuru kəndəni.

12 N mi tinqə naxanla xa xaranna ti, a yi nəən sətə
xəmən fari. A xa sabari.

13 Amasətə N Benba Adama nan singe daxi, na
xanbi ra Nmahawa.

14 Setana mi n benba Adama xan nakunfa, fə a
naxanla, a yi findi yulubitən na.

15 Koni Ala naxanle ratangama e dii barini, xa e
lu dənkəleyaan nun xanuntenyaan nun sarijanna
nun xuruni.*

* **2:15:** Yireni ito bunna mən nəə fində ito nan na: Koni Nmahawa
rakisima nən a to bata diine bari, xa e lu dənkəleyaan nun xanun-
tenyaan nun sarijanna nun xuruni.

3*Denkelya yamane yeeratine fe*

¹ Nəndin nan falani ito ra: Xa muxuna nde waxi findi feni dənkelya yamaan xunmatoon na, a waxi wali fajin nan xən.

² Nayi, dənkelya yamaan xunmatoon xa findi səntaren na, paxalan keden kanna, a xa findi yetə suxun nun muxu xuruxin nun muxu suturaxin nun xərə yisuxun nun xaran tiin na.

³ A nama findi dələ minna ra, hanma naxan bərə mafura tə, koni a xa findi muxu diñaxin nun fe yitənna ra, a nama findi gbeti xənxənna ra.

⁴ A xa a yengi dəxə a denbayaan xən ki fajı, a yi a diine suxu xurun nun binyen birin yi.

⁵ Bayo xa muxun mi fatan a yetəna denbayaan suxə a fajin na, na a yengi dəxəma Alaa dənkelya yamaan xən ma di?

⁶ A nama findi muxu tubixi nənen na, alogo a nama a waso ayi, e nun Yinna Manga Setana yi yalagi na fe kedenna ra.

⁷ A mən xa findi xili fajı kanna ra dənkelyatarene tagi alogo muxune nama a mafala, a suxu Yinna Manga Setana lutı ratixin na.

Denkelya yamaan mali tiine

⁸ Muxun naxanye findima dənkelya yamaan mali tiine ra, ne fan lan na kiini. E xa findi muxu binyen na. E nama findi nafigine ra hanma dələ minne. E nama tənən fen mayifuni.

⁹ E xa dənkelyaan wundon namara e səndəmə fixəni.

¹⁰ Fɔ e kənaan xa fəsəfəsə nən singen. Na xanbi ra, xa fə mi e ra, e nəe finde nən dənkəleya yamaan mali tiine ra.

¹¹ Mali ti naxanle fan lan na kiini. E xa findi naxalan binyaxine ra, e nama dari fala naxine tiyε, e xa e yetε suxu, e təgəndiya feen birin yi.

¹² Dənkəleya yamaan mali tiine xa findi naxalan keden kanne ra, e yi e yengi dəxə e diine nun e tandem xən a fajin na.

¹³ Amasətə naxanye dənkəleya yamaan malima ki faji, ne nan xunna kenla tiden sətəma, e nun yigi gbeena dənkəleyani Yesu Alaa Muxu Sugandixin ma.

¹⁴ N kedini ito səbəxi i ma xaxili ragidin nin fa fala a mi fa buma n fa i konni.

¹⁵ Koni xa n bu, i mən a kolonjε nən i lan i xa sigan ti kii naxan yi Alaa denbayani, naxan findixi habadan Ala dənkəleya yamaan na, naxan findixi nəndin sənbətənna nun a bətən saxin na.

¹⁶ Nəndin naxan na, Ala kolonna wundo feen gbo, na ni i ra:

A bata makenen fati bəndəni,
Alaa Nii Sarıñanxin yi a tinxinyaan mayita,
malekane yi a to,
a fe kawandin yi ba siyane tagi
muxune yi dənkəleya a ma dunuya yi,
a yi rate binyeni.

4

*Wule karaməxəne fe
Yoni Firinden 4.1-3 Keləsi 2.16-23 Timote
Firinden 2.4-6*

¹ Alaa Nii Sarijanxin bata a fala a fixen na, a muxuna ndee xetema nен denkeleyaan fоxо ra waxati rajanne yi, e bira Setanaa jinan yanfantenne nun e xaranne fоxо ra.

² E tinma nен e yi mayenden wulen kawandi baane filankafuyaan xоn, naxanye sоndоmе xоdоxо alo тee laruna.

³ Na muxu sifane tønna dоxоma futu xidi feen na nен e nun donseen sifana ndee, Ala naxanye da alogo denkeleya muxune xa e rasuxu barika birani, naxanye jøndin kolon.

⁴ Amasоtо Ala seen naxanye birin daxi, e birin fan. A mi lan muxu yo xa a me ne ra, xa e birin nasuxu barika birani.

⁵ Amasоtо Alaa falan nun en ma Ala maxandin ne rasarijanma nен.

Yesu a walikε fajina fe

⁶ Xa i ngaxakedenne kawandi na feene ma, i findima nен Yesu Alaa Muxu Sugandixina walikε fajin na, denkeleya falan nun xaran fajin yi findi i balon na i biraxi naxanye fоxо ra.

⁷ Koni xet€ dina suxutare falane nun jaxalan fonne taline fоxо ra, i yi i xaran Ala kolonna ma.

⁸ Fati maxоdоxоn tønøn na ndedi, koni Ala kolonna tønøn gbo waxatin birin. Amasоtо a iki nun habadan nii rakisin sotøma nен.

⁹ Jøndin nan falani ito ra, en birin xa la naxan na:

¹⁰ En tørøma, en yi en yixоdоxо, bayo en to bata en yigin sa habadan Ala yi, adamadiine birin nakisimana, a gbengbenna denkeleya muxune.

¹¹ I lan i xa yamaan yamari na feene nan ma, i yi e xaran ne ma.

12 I nama tin muxu yo yi yo i ma i ya foningeyani, koni findi misali fajin na dënkeléya muxune xa i fala ti kiin nun i fe raba kiini xanuntenyaan nun dënkeléyaan nun sarijnanni.

13 I lu Alaa falan xaranjŋe muxune xa, i kawandin ba, i xaranna ti han n fa.

14 Ala i kixi kiseen naxan yi fata nabiya falana nde ra, dënkeléya yamaan fonne to e yiine sa i xunni, i nama i tunnaxələ na bun ma.*

15 I yengi dəxə feni itoe xən, i lu e fari alogo birin xa i sigati kiin to.

16 I yətəe rakərəsi, e nun i ya xaranna. I tunnafan feni itoe yi amasətəxa i na lig*a*, i kisin sətəma nən i yətəeən xa e nun naxanye na e tuli mati i ra.

5

Dënkeléya muxune masuxu kiina

1 I nama xəmə fonna maxadi a xədəxən na, koni a ralimaniya alo i baba na a ra, e nun banxulanne fan alo i xunyəne nan e ra.

2 E nun naxalan fonne fan alo i nga. E nun sungutunne fan alo i xunyəne sarijnanna birin yi.

3 I xa kaja giləne binya a gbengbenna naxanye luma kedenyani.

4 Koni xa diihe hanma mamandenne kaja gileən naxanye yii, fə ne xa e Ala kolonna yita na kaja giləne nan singe ra, e yi e jəxə lu e xən, e yi e fonne saran e wali faj*i* fonne ra, bayo na nan nafan Ala ma.

5 Kaja gileən naxan keden a ra, a yigin saxi Ala yi, na luma Ala maxandən nən kəeeən nun yanyin na.

* **4:14:** E e **yiine sa a xunni** Ala maxandini alogo e xa a ti wanla nde ra.

6 Koni kaja gilen naxan biraxi a yete rafan feene fəxə ra, hali a to a nii ra, a faxaxin na a ra.

7 I xa e yamari na ra alogo e xa findi səntarene ra.

8 Xa muxun mi a kon kaane mali katarabi a denbayaan ma, na bata a me dənkəleyaan na. Na kanna naxu dənkəleyataren xa.

9 Kaja gilen naxan xinla lan a sebe dənkəleya yamaan kaja gilene xinle ye fo naxan bata nee tonge senninna sətə, e nun naxan yi dəxi xəmə kedenna xən

10 naxan kolonxi a wali fajine xən dii xuru feen kui hanma xəjə yigiyana a konni hanma yama sarihanxin sanne maxa fena* hanma tərə muxune mali fena hanma bira fena wali fajin birin fəxə ra.

11 Koni kaja gilen naxanye munma fori i nama ne xinle sebe bayo e waxən feene nəe e raxete nən Alaa Muxu Sugandixin fəxə ra, futu xənla yi e suxu.

12 Nayi, e finde yulubi tongon na nən bayo e bata e layiri tongoxi singen kala.

13 Na mən xanbi ra, bayo wali mi e ma, e luma nən sigə banxine de ra. E nafigiyaan sa walitareyaan fari, e lu muxune mafalə, e feen fala naxanye mi daxa.

14 Nanara, a xəli n ma kaja gile sungutunne mən xa dəxə xəmə taa yi, e diine bari, e yi e yengi dəxə e denbayaan xən, alogo e nama fəre yo fi en yaxun ma a fala naxin ti.

15 Amasətə kaja gilena ndee bata kiraan fata, e bira Setana fəxə ra.

* **5:10:** Mən kaane xəjə yisuxu kiina nde nan ito ra.

16 Koni xa kaja gilena ndee dënkeléya naxanla nde a denbayani, a xa ne goronna tongo. E nama findi dënkeléya yamaan goronna ra, alogo dënkeléya yamaan xa nō kaja gilene maliyé naxanye luxi kedenyani.

17 Dënkeléya yamaan fonna naxanye tixi yamaan yee ra ki fají, ne lan e xa xunna kenla dəxəde firin nan sətə, a gbengbenna naxanye kawandin bama, e nun naxanye xaranna tima.

18 Amasətə Kitabun naxa, “I na jingen ti malo bodonna ra, i nama a dəen xidi.” A mən naxa, “Walikəen lan nən a yi a saranna sətə.”[†]

19 Xa muxune dënkeléya yamaan fonna nde tənjəgema, i nama i tuli mati fə xa sereya firin hanma saxan bata mini a ma.

20 Naxanye bata yulubin ligá, ne sənna xa fala birin yətagi, alogo bonne fan xa gaxu.

21 N bata i yamari Ala nun Yesu a Muxu Sugandixin nun maleka sugandixine yətagi, a i xa kawandini itoe suxu. I nama muxu yo rafisa e bode xa i kewanle yi.

22 I nama kejən i yiin se muxune xunna ma Ala maxandini e ti feen na Alaa wanla ra, i yi i yətə findi yulubi tongo ferən na muxune xa. Lu i ya sarijnanni.

23 I nama lu igen gbansanna minjə, koni i xa manpana ndedi basan a ra alogo i kuiin xa bərəxə, bayo i furama waxatin birin.

24 Muxuna ndee yulubine makənənma nən benun e xa kitı yiren li. Ndee gbeene kolonma e xanbi nən.

[†] **5:18:** A mato Sariyane 25.4 nun Kərenti Singen 9.9 nun Matiyu 10.10 kui.

²⁵ A na kii nin, wali fajine makənənma nən hali naxanye mi ligaxi kənənna ma, ne mi nəe luxunjə.

6

Sariyana dənkəleya muxune xa

¹ Dənkəleya muxun naxanye konyiyaan bun ma, ne lan e xa e kanne binya kiin birin yi alogo Ala xinla nama rayelefu e nun nxə xaranna.

² Konyin naxanye kariye findixi dənkəleya muxune ra, na konyine nama e kanne rayelefu e to findixi dənkəleya muxune ra. Koni fə e xa wali nən e xa dangu bonne ra bayo dənkəleya muxune nan e wanla tənən sətəma, e xanuntenne.

Wule dinane nun nafulu xənxənne

I xa muxune xaran feni itoe ma, i yi e ralimaniya.

³ Xa muxu yo xaran gbətə tima, a mi bira en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixina fala kəndəne fəxə ra, e nun Ala kolonna xaranna,

⁴ na kanna rafexi wason nan na, a mi sese kolon. Fe matandine rafan a ma nəxi ra e nun sənxə sənxəne falane bunne ma. Na nan fama milən nun lantareyaan nun marayelefun nun sike naxine ra,

⁵ e nun yəngə nəntarene muxu xaxili yifuxine tagi, nəndin mi naxanye yi, naxanye yengi a ma fa fala a Ala kolonna findixi nafulu sətə fərən nan na.

⁶ Anu, tənə gbeen nan Ala kolonna ra, xa en na en wasa so en yii seene yi.

⁷ Amasətə en mi faxi sese ra en yii dunujani ito yi, en mən mi sigan sese ra en yii.

⁸ Nayi, xa donseen nun dugina en yii, en na en wasa so ne yi.

9 Koni naxanye waxy findi feni nafulu kanne ra,
ne birama n n tantan feene yi, e suxu luti ratixin
na e nun kunfa xaxilitare naxi wuyaxin naxanye
muxune rasinma halagin nun b n ni.

10 Amas t  gbeti x nx nna nan fe naxine birin
binla ra. Nde bata mila gbetin x n, e masiga
d nk leyaan na, e k nt fili fe wuyaxi ti e y te ma.

11 Koni i tan Alaa muxuna, i gi na feene ma. I
tinxinna nun Ala kolonna nun d nk leyaan nun
xanuntenyaan nun tunnafanna nun limaniyaan
fen.

12 I d nk leyaan geren f jin so. I habadan nii
rakisin suxu, i xilixi naxan ma, i i tixi sereya f jin
naxan na sere wuyaxi y tagi.

13 N na i yamarima Ala y tagi naxan niin
fima niimaseen birin ma, e nun Yesu Alaa Muxu
Sugandixin y tagi naxan sere f jin ba P nsi Pilati
y tagi,

14 i xa yamarini ito suxu s ntareyaan nun
f tareyani, han en Marigi Yesu Alaa Muxu
Sugandixin yi mini k n nni waxatin naxan yi.

15 Na rabama a waxatin nin Ala naxan saxi,
Ala Barakan Kanna,
Kuntigi Keden Pena,
Mangane Mangana,
Marigine Marigina.

16 Niin Kan Keden Pena
naxan konna k n n gbeeni
muxe mi e mas e k n nnna naxan na,
muxe munma naxan to,
a m n mi n e to .
Binyen nun s n ben xa fi a ma habadan! Amina.

17 Yamarini ito fi waxatini ito nafulu kanne ma,
a e nama waso ay , a e m n nama e y gi sa nafunli

naxan *ŋanma*, koni e xa a sa Ala yi naxan en kima seen birin yi fonisireyani alogo en xa lu *sewani*.

¹⁸ E xa fe fajin naba, e kewali fajine yi findi e nafunla ra, e bodene ki fonisireyani.

¹⁹ Na kiini, e nafulu k_ɛndən namarama nən e y_ɛtə
xa y_ɛen na, e nii rakisi y_ɛtəen sətɔ̄.

²⁰ Timôte, seen naxan taxuxi i ra, na kantan ki faji. Fala fuune nun dina suxutare falane, i ne lu na, e nun wulen naxan yatəxi fe kolonna ra naxan en matandima.

²¹ Ndee bata tubi na ma, e masiga d_ɛnkəleyaan na.

Alaa hinanna xa lu ε xɔ̄n.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012**

**Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unporteddisponible en ligne**

**<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**

copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78